

ŪTAŪRI IBUKU RĪA

MAŪNDŪ MATANDATŪ MA BATA

MWANDĪKI NĪ:

MOHAMMED BIN ABDIWAHAB BIN SULYMAN AL TAMIIM.

MŪTAŪRI WA KIARABU:

HAYTHAM MOHAMMED SARHAAN

MŪTAŪRI WA GĪKŪYŪ:

MOHAMMED.M.SEIF

Kibungo KIA mbere

Kwa rîtwâ Ngai mwîngî wa tha na mûiguanîri tha.

Ndagoca rîtwâ rîa Ngai. Ngai arauga IBUKU-INÎ rîake
(Inyuî mwitîkîtie Ngai mwitigîre Mwene Nyaga
kûmwitigira kwa maa na mûtigakue mûtarî
aithiramu) Quran 3:102

Na akauga:(Inyuî andû mwitigîre Mwene Nyaga ûrîa
wa mûûmbîre kuuma harî kîûmbe kimwe(ADAM) Na
akîmba mûndû mûka)

Matemo ma maûndû matandatû.

1. Nia gwika maûndû nîûndû Ngai.
2. Andû gûkorwo me hamwe.
3. Kûrûmîrîra atongoria na kûmathîkira.
4. Kûmenya gîthomo na athomi aa ndîni na
gwîthema arîa mehananagia na athomi.
5. Kûmenya andû aria Ngai endete mûgarû na arîa
athoîre.

6. Gwetha mwerekera harî lbuku rîa qorani na mathomo ma mûtûmwo Mohamed (s.a.w).

NÎKÎ TÛTHOME MAÛNDÛ MAYA MATANDATÛ:

1. Nî kûrûmîrîra athomi anene aa ûithiramu.
2. Nîgetha Kûmenya ûithiramu na wîtîkio wa ûithiramu.

Mwandîki ambîtie na rîtwa rîa Ngai nîkî:-

1. Kûrûmîrîra korani na atûmwo aa Ngai.
2. Kûrûmîrîra uuge wa Mohammed (s.a.w)
3. Kûrûmîrîra athomi aa ûithiramu.
4. Gwetha kîrathimo kîa Ngai Mwene

Utauri wa rîtwâ rîa Ngai:

1. الله باسم Kwambîrîria na rîtwâ rîa Ngai.
2. هلا Rîtwâ rîa Ngai.
3. الرحمن Mûingî wa tha
4. الرحيم Mûigwiri ciûmbe cioothe tha.

Kîûria:

Nî harî maûndû mangî ma bata tiga maya matandatû?

1. Hatirî ibuku-inî itheru kana ciugo cia mûtûmwo Mohammed (s.a.w) ciarîtie makîria ma icio ithathatû.
2. Na cingîkîoneka makîria yatuaka ûndû ûtaramenyeka

Maûndû ma Bata Kûmenya

1. Athomi aa tene nîmarehete maûndû maya hamwe.
2. Nûû wa mbere kwandîka ibuku rîgiî maûndû maya matandatû.
3. Tûkûmenyerera atîa maûndû maya matandatû

ÛNDÛ WA MBERE

Gwika maûndû moothe nîûndû wa Ngai Mwene Nyaga hatarî kûmûtukania na ûhoi mîhianano torîa athanîte ibuku-inî itheru rîa qorani.

Na thûtha wa andû kûingîha magîa na macaitani mîthemba mîthemba, ta gûkorwo na wendo mûnene harî andû aria metigîrîte Ngai nginya ûgakîria mîhaka.

إِخْلَاصٌ لِلَّهِ

MAÛNDÛ MARÎA WAGÎRÎIRE GWÎKA NÎÛNDÛ WA NGAI.

1. Mataanya maku moothe makorwo ûtanyîte marîhu ma Ngai.
2. Wendo waku woothe nî wa Ngai Mwene Nyaga.
3. Akorwo maûndû moothe ûreka gûtûgîria Ngai Mwene Nyaga.
4. Akorwo maûndû moothe ma ngoro na ma njaa ûreka gwîtigîra Ngai Mwene Nyaga.
5. Akorwo aretha marîhi ma Ngai Mwene Nyaga no ti mûndû wa thîi.

MAMWE MA MARÎA ME QURAN-INÎ MEGÎÎ WÎKI NÎ ÛNDÛ WA NGAI:

1. Ngai arauga (uga mahoya maakwa na magongona maakwa na ûtûro waakwa na gûkua gwakwa moothe me mooko-inî ma Ngai Mwene Nyaga.)
Quran 6-162

2. Ngai arauga (Na matiathîtwo tiga o mahoye Ngai Mwene Nyaga Mûnene wa mûthenya wa mwico.)Quran 98-5

3. Ngai arauga (Na Tûtiatûmîte mbere yaku mûtûmwo tiga tûkîmûhe ndûmîrîri atî hatarî abatiî kûhoywo tiga niî Ngai Mwene Nyaga hoyaii.).

MARÎA MÛTÛMWO MOHAMED (S.A.W) AUGÎTE:

1. Mûndû akiuga: ûrîa Ngai enda NA ndenda, mûtûmwo Mohammed akimwira weiganania na Ngai tauga ûria enda Ngai Mwene Nyaga e wiki.

2. Mûtûmwo Mohammed augite: Mûndû ehita na rîtwo rîtarî rîa Ngai Mwene Nyaga no takûhoya mîhianano.

3. Na akauga: inyuî andû ariai maûndû manyu na caitani ndakae kûmûte niî ndî Mohammed bin Abdullah na mûtûmwo wa Ngai na ndîkwenda mûndû kûnyambararia makîria ya ûrîa Ngai Mwene Nyaga augite.

MÛGARÛ WA GWÎKA MAÛNDÛ NA WENDI WA NGAI NÎ ÛHOI MÎHIANANO:

Ngai arauga:

1. Ngai ndakohera mûndû owoothe ukagîa Ngai cia mîhianano na uhagîra mehia mangî nî wendi wake.

Qorani 4-48

2. Na araûga: Mama twatûma atûmwo oo kûrîndûrîrî atî mahoye Ngai Mwene Nyaga na maikare haraihu na maûndû ma caitani.

3. Na araûga mûtûmwo: mûndû woothe ûgakorana na Ngai atekûhoya mîhianano Ngai akamûhe gîkeno kîa mîndî na mîndî na ûrîa agakorana na Ngai akîhoya mîhianano Ngai akamûhe mwaki wa mîndî na mîndî.

IGAYÛKANIO CIA ÛHOI MÎHIANANO:

1. Ûhoi mîhianano îmwê Kwa îmwê, îno îkweheragia thîinî wa ûithiramu.
2. Ûhoi mûnini îno ndîkweheragia no ingîkîra yahota gûtûma uume ûithiramu -inî.

NGÛRANI ÛHOI MÎHIANANO MÛNENE NA MÛNINI.

1. MÛNENE

- a. Ûkweheragia ûithiramu -inî
- b. ÎThûkagia wega waku woothe.
- c. Ûgagûtûria mwaki -inî
- d. Ûbatia kûragwo na ûtunywo indo nî thirikari.
- e. Ûngîkua ûguo Ngai Mwene Nyaga ndakohera oonarî.

2. MÛNINI

- a. Ndîkweheragia ûithiramu - inî.
 - b. Ndîthûkagia wega ûrîa wa neeka
 - c. Ndîtûragia mûndû mwaki - inî
 - d. Thirikari ndîngîkûraga kana kwoya indo ciaku
 - e. Ngai noakwohere mehia
- , angî makaiga to nginya wohero

GÎA GWÎTIGÎRA HARÎ ÛHOI MÎHIANANO

Nî ûhoi mîhianano wîhithîte

Ngai arauga:(na ûnjige haraihu na ûhoi mîhianano
Nia na mwana wakwa) Qorani 14-35

Augîte IBN ABI MULAYKAH (Nî ndakorire arûmîrîri
aa mûtûmwo Mohammed (s.a.w.) ta mîrongo îtatû
na oothe nî metigîrîte ungumania mahoya-inî (النفاق)

MAKINYA MA BATA:

1. Gûthoma ûromwe wa NGAI,kûrûta wîra (ciîko),gwîta andû njîra-inî ya Ngai na ûkirîrîria.
2. Gûthoma MARÎA matûmaga mûndû ahoje mîhianano na gwîthema .
3. Kûhoya Ngai atûgitîre na ûhoi mîhianano.
4. Kûrûa na ûhoi mîhianano na kwîiga haraihu na ahoi mîhianano.

الأصل الثاني

KÛNYITANÎRA NDÎNI-INÎ

Ngai rîirie wega wa andû gûkorwo me hamwe ndîni-inî na mûtûrire-inî. Arauga arîa mathire mûgarû na wedi wa Ngai magîthogomana .

Ona mûtûmwo Mohammed (s.a.w) nî aririe ûhoro ûyû .

MARÎA ME QURAN-INÎ

1. Ngai arauga: (Na mûnyita na mûhîndo wa Ngai inyûoothe na mûtikanyagane) Qorani 3- 103
2. Na Akauga :(Na mûtigakorwo ta arîa manyaganire na makîhîtania thûtha wa kûheo ndûmîrîri ya maa acio nî magakorwo ihera-inî inene)Qorani 3-105

MARÎA MÛTÛMWO MOHAMED (s.a.w) AUGÎTE:

1. Mûithiramu na mûithiramu no ta ciana CIA nyina ûmwe....
2. Mûtikanaiguanîre wiru,na mûtikarakaranie, na mûtigathuthuranie.....
3. Mûithiramu na mûithiramu ûngî no ta rûthingo rwa ihiga Ûria mahiga mateithanagia.....
4. Na mûtûmwo Mohammed (s.a.w) nî akûmithîtia arîa magayûkanagia Mûingî.

ARÎA MARÎ NA MÛTÛMWO MOHAMED (s.a.w)
MARAUGA:

Hîndî îmwê nî mahîtanirie kî meciria no ti ûthû kana rûmena .

Merîtwo nî mûtmwo atî makahoye mahoya ma hwainî tiga makinye hana....

Amwe makiuga atî endaga mehîke..

Amwe makiuga atî endaga mahoye makinya

ÛNYITANÎRI WATHO-INÎ

1. Kûnyitanîra kûhoya Ngai Mwene Nyaga ûmwê.
2. Kûrûmîrîra mûtmwo ûmwê.
3. Kûrûmîrîra watho ûmwê.
4. Kûrora hamwe mahoya-inî.(qibla)
5. Mûtongoria ûmwê.
6. Kûhoya mahoya matano hamwe.
7. Kûhoya hamwe mûthenya wa njûmaa

8. Hîndî ya gûkûngûîra Indi(mwico wa Ramadan).
9. Gûthie Hajj hamwe.

الأصل الثالث

GWATHÎKÎRA ATONGORIA

Na Ngai Nîatarîirie wega wa andû gwathîkîra arîa
me ûtongoria-inî .

KÛIGUA NA KÛRUMÎRÎRA:

1. Gwîka ûrîa werwo.
2. Gûtiga ûrîa warîkia gûkanio .

NGAI ARAUGA:

1. Inyuî etîkia mwathîkire Ngai Mwene Nyaga na mûtûmwo wake na arîa matwîtwo atongoria aanyu.

QURAN-INÎ 4-59

2. Na mwathîkire Ngai Mwene Nyaga na mûtûmwo wake na mûtigacongoirane hinya wanyu ûthire.

Qorani 8-46

MÛTÛMWO ARAUGA:

1. Wona mahîtia mûtongoria -inî gîa na ûmîrîria

2. Mûndû wothe ûkauma mooko-inî ma ûtongoria ndagakorwo na ûndû wa gwîtetera mbere ya Ngai hîndî ya mwico.

ATONGORIA NA ATONGORIO:

1. Magîrîire marûgame na kîhoto na kûrûmîrîra
ûrîa Ngai Mwene Nyaga augite
2. Andû mateithanie gwîka ûrîa Ngai augîte nî
wega na gwîtigîra NGAI.

الأصل الرابع

KÛMENYA GÎTHOMO NA ATHOMI:

Ngai arauga: inyuû ciana cia iciraîri ririkanaai
irathimo irîa Ndîmwîkîire. QURAN-INÎ 2-40 nginya
122. Na nîarîtie ûhoro wîgiî gîthomo na athomi.

Nîgetha andû metheme kûhithania maa na maheni.
Kûrehe mageni ndîni-inî البدع

WEGA WA GÎTHOMO:

1. Gîthomo kîa watho wa ûithiramu (Nî gîthomo
kuma Kwa Ngai Mwene Nyaga gîkaheo mûtûmwo
Mohammed (s.a.w) gûtûhe mwerekera.

2. Gîthomo gîki kîngî ta ûdagîtarî,waki wa manyûmba gîkagayanio:-

a. Gîthomo kina ûguni.

b. Gîthomo gîtarî ûguni.

c. Gîthomo gîtarî kûrîa kîrî. Gûte mahida.

GUMO YA ATHOMI:

Ngai arauga:

1. Uga Enîmaiganaine arîa mooïï na matooïï omaa aririkani nî arîa me hakiri.

2. Mûtûmwo Mohammed (s.a.w) augite ((Atomwo matigayagwo dhahabu kana fetha magayagwo gîthomo.....))

3. Na akauga ((Ngai agîendera mûndû wega amûheaga ûûgi..))

WEGA WA GÎTHOMO:

1. Ngai Mwene Nyaga ooyaga igûrû ngathi ya arîa me na gîthomo gûkû thîi na igûrû akamûhe ikenero ngathi ya igûrû.

2. Mûndû arîkia gûkua maûndû make nî mathira thinî wa thîi tiga:-

a. Gîthomo kîa Bata.

b. Ûndû mweega ekite na noûrathie na mbere.

c. Na mwana wake mweega akîmûhoyera.

3. Watho-inî mûndû nîetikîrio kûigua wiru wa mûndû mûthomu .(athome take)

4. Gîthomo nî igai rîa atûmwo oothe

5. Nî ûtheri ûkamenya ûrîa ûkûhoya Ngai waku.

6. Nî ûtheri ûkamenya ûrîa ûgûikarania andû ndîni-inî na thîi îno.

No nginya aithiramu oothe tûmenye athomi anene aa ûithiramu.

الأصل الخامس

أولياء الله. ENDETE NGAI ARÎA ANDÛ

1. Ti arîa agwitua

2. المنافقون. mageni maragia Arîa

3. Eeki ciako njûru. الفجار.

Ngai arauga:

Uga angîkorwo wendete Ngai Mwene Nyaga
nûmîrîra na Ngai nîegûkwenda. Qorani 3-31

Inyuî etîkia ûrîa agaco na thûtha aume ndîni-inî ya
Ngai, Ngai agoka na andû angî amendete na
mamwendete. Qorani 5-54.

ÛKÛMENYA ATÎA ARÎA NGAI ENDETE.

1. Arîa metîkîtie Ngai.

2. Arîa metîgîrîte.

3. Arîa mûgamîte na mûrûgamo ûmwe.

4. Arîa matetûgagîria.

(QURAN-INÎ 10-62/63) (QURAN-INÎ 53-32).

MWANDÎKI ARAUGA NGAI ARAUGA

(UGA ANGÎKORWO NÎMWENDETE NGAI NÛMÎRÎRAI
NA NGAI NÎEKÛMWENDA)

(Inyuî etîkia ûrîa agacoka ndîni-inî ya tene Ngai
akarehe andû angî amendete na mamwendete)

(Na atî endwo nî Ngai matigakorwo nakîmako kana
kîeha)

NB

Ngai nî arî endwa Ake.

Na NGOMA nî arî endwa Ake

NGÛRANI YA ENDWA A NGAI NA A NGOMA.

ENDWA A NGAI:

1. Marûmagîrîra Quran na sunna.
2. Makoragwo na ngumo ya wîtîkio na witigîri Ngai.
3. Matiaga mûgarû na watho.

4. Meraga andû marûmîrîre mûtûmwo Mohammed
5. Metîkîtie mûtûmwo Mohammed (s.a.w) nîwe mûrata mwegu.
6. Mendete nîûndû wa Ngai na makamena nîûndû wa Ngai.
7. Nimetgirîte ungumania na maheni.
8. Wîtîkio wao nî wa nja nathii-inî

ENDWA A NGOMA:

1. Magîrîre kûmenwo nîûndû wa Ngai.
2. Matiîtigara kûhithania maûndû na mmageni
3. Mahana oo ta andû agî mîhumbîre no thî-inî nî û-ngoma mûtheri.
4. Mathûtûkanagia wîtîkio wa ngoro na wa ciîko
5. Ni marûgaga mîhaka ya Ngai.
6. Kûhoya mbîrîra.

الأصل السادس

KIBUNGO KIA GATANDATÛ.

Macokio ma maûndû marîa caitani arehete nîgetha andû matige kûrûmîrîra Qorani na Sunna . Na kûrûmîrîra meciria ma andû na mwendi wa ngoro.

Na gwîtîkia atî Qorani na Sunna nî ya athomi tu

MACOKIO:

NGAI ARAUGA.

(Na andû aingî matioa)Quran 7-187.

(Aingî nimoi ûûma no matiîtîkagia) Quran 36-7, 8,9,10,11.

MWIRUTÎRI GÎTHOMO -INÎ NÛ?

RÛTHIOMINÎ RWA KÎARABU NI:-

Mwethi wa kîndû nginya akîone.

WATHO-INÎ WA ÛITHIRAMU:-

Mwethi wa kîndû watho-inî wa uithiramu.

MARÎA AGIRÎIRE GÛKORWO NAMO MWIRUTÎRI GÎTHOMO -INÎ:-

1. Akorwo na gîthomo kîa ndîni kuma qorani -inî na hadith (miario ya MÛTÛMWO kana ciako ciake)
2. Amenye ûrîa Hadith emenyekaga ndakae kwaria maheni MEGÎ MÛTÛMWO.
3. Amenye watho wa mûingî na watho wa mûndû kîûmbe.

4. Amenye wa ûrîa weheririo na weheririo nî watho ûrîkû.

5. Amenye RÛTHIOMINÎ RWA KÎARABU na KIHUMO KÎA WATHO.

6. AKORWO ena uhoti wa kûruta WATHO harîa ûri.

**NDORIA NGAI MWENE NYAGA ATÛHOTITHIE
GÛTHOMA NDÎNI YAKE. AMEEN AMEEN.**

وبالله التوفيق